PARTİKELLER

"Parçacık" anlamına gelen partikel kendi başına tümcelerde yer almayan ve diğer sözcüklere asılan unsurlardır. Hitit gramerinde en küçük elemanlar olmasına rağmen en çok baş ağrıtan konulardan biridir. Hititçede bunlar pek sık kullanılır. Bazen tek başlarına olduğu gibi ard arda birbirlerine de dizilebilirler.

-wa-/-war- → Direk konuşma partikelidir. Türkçedeki "…." Tırnak işaretine benzer ve konuşma fiillerinden (verba dicendi) sonra gelir. Hititçe, dolaylı anlatımı pek bilmez. Onun için aynı Türkçe'de olduğu gibi "dedi" "***mema-***", *te-tar-* birisi tekrarlanarak ifade aynen verilir:

Örnek: *nu-uš-ši ku-iš* LÚME-ŠE-DI *pí-ra-aš-ši-it ar-ta-ri nu-uš-ši* ***te-iz-zi*** DUG*kal-ti-ya-**wa** kat-ta-an pa-i-mi*

"Onun önünde duran muhafız kıtası askeri ona, aşağıya tuvalet yapmaya gideceğim, der"

Bazı durumlarda partikel *-wa-* eksik olabilir.

DIŠKUR-*aš* DNIN.TU-*ni tet mahhan iyaweni*

"Fırtına Tanrısı NIN.TU'ya (şöyle) dedi: Nasıl yapacağız?

-pát- → Eşitleme ve belirleme partikelidir. Vurgulama partikeli de denir. Bir önce belirtilen nesneye işaret eder ve "adı geçen, yukarıda sözü edilen, aynı şahıs, şey" anlamlarına gelir.

-kán- / -šan- / -ašta- / -(a)pa- : → Yer partikelleridir. Basit fiilin anlamını köklü bir şekilde değiştirmeye ve modifiye etmeye yarar.

Diğer taraftan "*-kán-*"'ın yer partikeli ile bir alakası olmadığı ve lokatif anlam taşımadığı, aksine cümle içinde birlikte kullanıldığı şahıs zamirini vurgulamaya ve belirginleştirmeye yaradığı ileri sürülmüştür. (A. Götze, 1933:1-38; Gs E. Forrer, DBH 10, 2004: 192; Boley, 1992: 1-31. Vd..)

-kán- herşeyden önce yer ve mekan belirten zamirlerle birlikte kullanılır ve hareket ifade eden fiillerin de etki alanlarını genişletir. Metinler incelendiğinde şu anlamaları A. Ünal (2019) tarafından belirlenmiştir.

***anda*:**

-*kán* olmadan→ "tekrar içeri" anlamına gelirken

-*kán* ile birlikte →"içine" anlamına gelir.

***appa*:**

-*kán* olmadan→ "geri, tekarar"

-*kán* ile birlikte→ “dışarı, dışarıya”

***arha*:**

-*kán* olmadan→ “hareket noktasına geri; eve”

-*kán* ile birlikte→ “bir yerden dışarı, uzağı”

***para*:**

-*kán* olmadan→ “devamlı, ileriye”

-*kán* ile birlikte→ “daha ileriye, öteye, dışarıya”

katta:

-*kán* olmadan→ “tekrar aşağıya”

-*kán* ile birlikte→ “aşağıya”

šara:

-*kán* olmadan→ “tekrar yukarıya”

-*kán* ile birlikte→ “yukarıya”

-za- →Dönüşümlülük (Reflexive Partikel) bildirir. “kendi kendine, kendisi için” anlamlarına gelir.

-ma- → sınırlama ve aksilik ifade eder. “ve, ama, ancak, buna rağmen” anlamları taşır.

-*a*- → ünsüzlerden sonra ***-ya*** şeklinde yazılır. Bağımsız bağlaçlar (edatlar) *nu*(-), *ta, šu, ša* gibi “ve” anlamına gelir. Tek farkı tümceleri değil, bir tümce içinde sayılan nesneleri birbirine bağlar.